

Vyrazíte-li ze Zlatých Hor do Dolního Údolí, nezapomeňte se cestou zastavit v údolí Ztracených štol. Říčka Olešnice zde opouští úzce zaříznutý úsek údolí a po milióny let ukládá zlato do náplavů. Zdejší rýžoviště byla těžena povrchově i hlubinně, tzv. měkkým dolováním. Pravý břeh Olešnice je poset pinkami, obvaly a odvaly, protkán kanály pro přívod vody do rýžovišť a dalšími relikty po těžbě zlata. Hlavní přívodní kanál je stále v provozu. Geologové v těchto místech prokázali vysoký obsah zlata s opětovným recentním obohacováním. Průzkumná šachta odhalila v hloubce cca 4 m vydřevené důlní dílo, zřejmě jednu ze "Ztracených štol". Spekuluje se i o provázání ztracených štol s 6 km dlouhou štolou Tří králů, která ústí až v polských Glucholazích. Doposud je prokázáno, že štola pokračuje až za vlakové nádraží ve Zlatých Horách....

V současné době se v tomto romantickém údolí buduje replika středověkého hornického městečka s naučnou stezkou. V provozu jsou dva sruby se stoupou na drcení zlaté rudy a se zlatorudným mlýnem. Oba dřevěné stroje zhotovené podle dobových nákresů, jsou poháněny vodními koly, která čerpají energii z původního kanálu. Horský ráz údolí a postavení vodních kol v kaskádě kolmo ke svahu vytvářejí čarokrásné zákoutí - jako by se zde opravdu zastavil čas. Naučná stezka vás přivede i k místu, "kde voda teče do kopce". Optický klam je na místě tak silný, že pozorovatel musí s obdivem smeknout duševní klobouk před nivelačním uměním dávných zlatokopů. Kanál, který dnes vede vodu do zahrádek a k bývalému koupališti, převádí vodu z údolí Olešnice přes hřbet štoly Tří králů až po Hadí louky. Dříve pokračoval podél dnešní naučné stezky dále do rýžovišť zlata až za Hadí louky. Voda byla pro získávání zlata jedním z rozhodujících elementů a to jak při těžbě hlubinné, kdy byl dosah limitován zatápěním jam v závislosti na výkonnosti dřevěných čerpadel, často poháněných vodními koly, tak i při rýžování. Rýžování a jílování je bez vody nemyslitelné. Přitom většina rýžovišť v okolí Zlatých Hor je právě v místech, kde je a vždy byl vody nedostatek. Tím se tato naleziště odlišovala od ostatních, kde se vždy rýžovalo podél řek (Opava, Otava....). Proto dnes můžeme obdivovat pozůstatky ojedinělých vodních přivaděčů a některé historické prameny od této zvláštnosti dokonce odvozují i nejasný, původně snad slovanský název Cukmantlu (s odvoláním na obdobně odvozený název české obce Suchomaty - Suché rýžoviště).

Budoucí centrum městečka by mělo tvořit zázemí pro soutěže v rýžování zlata, které jsou ve Zlatých Horách již tradicí. Uskutečnilo se zde mistrovství Evropy a České a Slovenské republiky. Každoročně se soutěží o Zlatou pánev starosty města. V městečku by měly stát stavby, které byly v každé hornické osadě, včetně opevněné části pro ukládání denní těžby. Cílem je, aby údolí opět ožilo životem středověkých zlatokopů. Proto se do projektu zapojilo

více zájmových skupin, které snad dokáží městečku vdechnout kolorit slavných, i když dávno zašlých časů.

Replika středověkých rudných mlýnů nám věrně reprodukuje jejich vzhled a způsob úpravy vytěžené rudy. Ta se nejdříve drtila v tzv. stupnicích (stoupy, pucherny - z německého Pochwerk), což je horní část mlýnů, pak se třídila proséváním. Pokud drcení probíhalo ve vodním žlabu, byla rozdrčená ruda splavována přes síto na okraj žlabu. Ruda, která neprošla sítím (původně proutěná, pak drátěná), se vracela zpět do stoupy. Potom následovalo mletí rudy na prášek mezi mlýnskými kameny (dolní část mlýnů). Rozemletá moučka se pak odvážela k prádlu ve žlabech, kádích a rýžovacích necičkách.

Mlýny jsou hnané vodní silou, která ještě v 19. století byla hlavním zdrojem využívané energie. V Čechách je vodní kolo známo v báňské a hutní technice od poloviny 14. století. V hornictví se využívalo k větrání štol, pohonu těžních rumpálů, pump pro odčerpávání spodní vody z dobývacího prostoru, které bylo v hlubinné těžbě ve Zlatých Horách vždy dostatek. V Městském muzeu jsou dochovaná pístová vodní čerpadla ze 17. století.

Otevírací doba:

Otevřeno: Po-Ne: 10:00 - 16:00 (v zimě nepravidelně a o víkenedech)

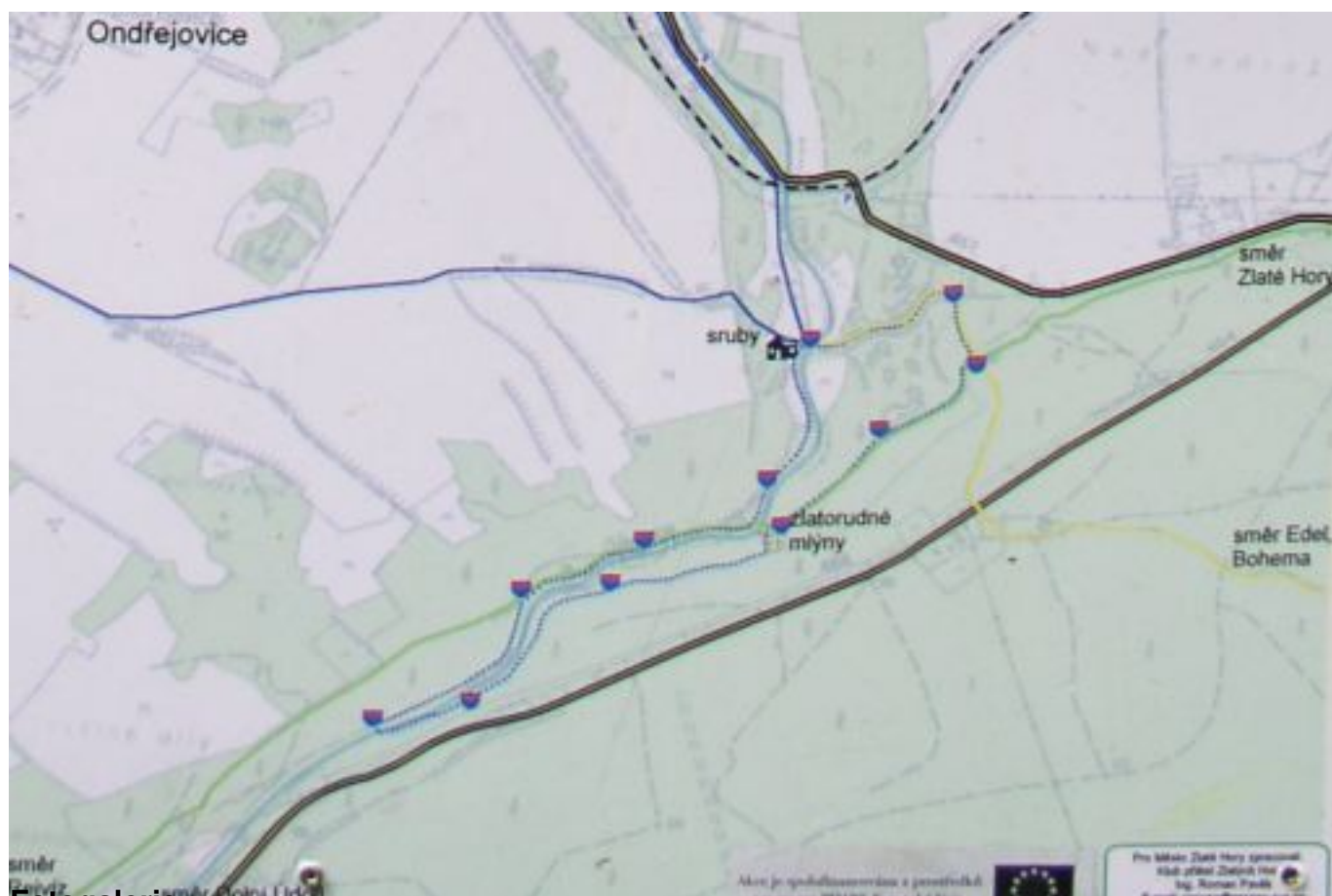
Vstupné: Děti - 5Kč, Dospělí - 10 Kč
(prohlídka expozice)

[Poloha na mapě: zde](#)

Orientační mapa:

Zlatorudné mlýny na Olešnici - Zlaté hory

Written by Zlatorudné mlýny
Friday, 19 July 2019 00:00

Fotogalerie

Zlatorudné mlýny na Olešnici - Zlaté hory

Written by Zlatorudné mlýny
Friday, 19 July 2019 00:00

Zlatorudné mlýny na Olešnici - Zlaté hory

Written by Zlatorudné mlýny
Friday, 19 July 2019 00:00
